

בס"ד. יום ב' דראש־השנה ה'תשמ"ג*

אדון עולם אשר מלך בטרם כל יצור נברא¹, ומדייק בזה כ"ק מו"ח אדמו"ר במאמרו ד"ה זה? [בהמשך המתחיל יו"ט של ראש השנה שחל להיות בשבת, שבו מבאר (במאמר הראשון²) דהכתרת המלך היא בשמחה גדולה], דצריך להבין, איך תתכן המלוכה בטרם כל יצור נברא, והרי המלוכה היא על הזולת דוקא כמאמר³ אין מלך בלא עם, ויתירה מזו, דמלוכה היא דוקא על מי שבערכו, היינו שהעם הוא בדומה להמלך, דלא זו בלבד שענין המלוכה (באדם) הוא דוקא על בני אדם ולא על בעלי חיים (דגם כשיהי' לאדם אלף אלפים בעלי חיים אין שייך שיהי' מלך עליהם), הנה גם בבני אדם גופא צריך שיהי' להעם איזה שייכות ודמיון להמלך, כידוע⁵ שעם (אין מלך בלא עם) הוא מלשון עמו, ואיך יתכן ענין המלוכה בטרם כל יצור נברא. ומבאר זה בהקדים מ"ש בשל"ה⁶ (ובכמה ספרים⁷) גודל השבת דאדון עולם, ועד שאדון עולם בגימטריא אין סוף⁸, דענין אין סוף הוא דרגא הכי נעלית באלקות, ויתירה מזו שהוא למעלה מענין הדרגות, דאמיתית ענין אין סוף הוא⁹ בעצמותו ית'. ועפ"ז מבאר ענין אדון עולם אשר מלך בטרם כל יצור נברא, דמכיון שאדון עולם הוא (בגימט') אין סוף, הרי מובן, דענין אדון עולם אשר מלך כו' הוא בחינת המלכות כמו שמושרשת כביכול בעצמותו ית' (אמיתית ענין א"ס), ומכיון שעצמותו ית' הוא כל יכול, שייך שיהי' מלך גם בלא עם, בטרם כל יצור נברא.

ב) והנה מאמר זה בא, כנ"ל, בהמשך להמאמר ד"ה יו"ט של ראש השנה שחל להיות בשבת, שבו מבאר בארוכה הענין דתקיעת שופר בראש השנה, שהעבודה דתקיעת שופר היא ענין כללי שכולל כל פרטי העבודות דכל השנה. כי ענין תקיעת שופר הוא כמארוז"ל¹⁰ אמרו לפני בראש השנה כו' מלכיות כדי שתמליכוני עליכם כו' ובמה בשופר, ומכיון דכל הציוויים שלמעלה (מצוות) שייכים דוקא לאחרי שהוא ית' נעשה מלך, כמאמר¹¹ קבלו מלכותי תחלה ואח"כ אגזור

* מאמר זה והקודמו (ד"ה יום טוב של ראש השנה — דלעיל ע' נא ואילך) יצאו לאור "לקראת ראש־השנה [ה'תשמ"ז] .. מוצש"ק טליחות, ה'תשמ"ו".

- (1) נוסח תפלת השחר.
- (2) דשנת תש"ג — נדפס בסה"מ תש"ג ע' 10 ואילך.
- (3) רפ"ב.
- (4) בחיי עה"פ וישב לח, ל. עמה"מ שער שעשועי המלך בעצמותו רפ"א. שעהוה"א רפ"ז. ועוד.
- (5) לקו"ת במדבר ו, ב. נצבים מד, ד.
- (6) בסידורו (שער השמים), ע"פ פרדס שער עצמות וכלים פ"ה.
- (7) אלי' רבא סמ"ו סקט"ו, ממטה משה סל"א בשם גאונים.
- (8) של"ה שם. הריעב"ץ בסידורו (בית יעקב).
- (9) המשך תרס"ו ע' קסז ואילך. ס"ע קעב. ובכ"מ.
- (10) ר"ה טז, א. לד, ב.
- (11) ראה מכלתא (ויל"ש) עה"פ יתרו כ, ג. פרש"י עה"פ אחרי יח, ב. וראה המשך יו"ט של ר"ה תש"ג פכ"ו (סה"מ תש"ג ע' 69).

עליכם גזירות, הרי, שהעבודה דתקיעת שופר שענינה הוא שתמליכוני עליכם היא השורש לכל המצוות (העבודות) שבמשך כל השנה. ומבאר שם, דענין שתמליכוני עליכם שע"י תקיעת שופר הוא המשכת הרצון למלוכה (בדוגמת הכרת מלך בו"ד, שבאה בשמחה גדולה ובביטול עצום אל המלך, שע"י מתעורר המלך ברצון לחפוף במלוכה). והטעם מה שעבודתם של ישראל מעוררת אצלו ית' הרצון למלוכה הוא לפי שגם לפניו יש לו רצון לזה, אלא שרצון זה הוא בהעלם, והעבודה דישאל ממשיכה את הרצון מההעלם אל הגילוי. והסיבה לזה שיש רצון נעלם למלוכה היא, לפי שענין הרצון למלוכה ישנו גם לפניו (לפני הרצון הנעלם), והוא הרצון המוחלט בעצמותו. ובאמת לא יתכן לומר על זה דהרצון למלוכה יש גם מקודם (כמו שאומרים בנוגע לרצון הנעלם, דגם טרם שנתעורר ברצון הגלוי יש כבר הרצון בהעלם), כי בעצמותו ית' אין שייך לומר שיש שם איזה ענין שהוא בהעלם, והכל שם הוא בבחינת אחדות הפשוטה בתכלית הפשיטות. וענין תמליכוני עליכם שע"י תקיעת שופר הוא לא רק להמשיך הרצון למלוכה מההעלם אל הגילוי, מבחינת הרצון כמו שהוא כלול בהעלם באו"ס שלפני הצמצום (בהבחינה דגילוי לעצמו), כי אם, שע"י נמשך גם מרצון המוחלט בעצמותו, דרצון זה הוא כביכול העצמות גופא (ואין שייך לומר עליו שהוא כלול בהעלם). והמשכה זו בראש השנה היא ע"י תמליכוני עליכם, רצון למלוכה, ומזה נמשך אח"כ הרצון דמצוות (גזירות), דעיקר ענין המצוות הוא הרצון למעלה. וכמבואר בכ"מ¹², דמה שקיום המצוות צריך להיות דוקא בפרטיות ובדיוק (כפי שנצטוינו), הוא, כי ברצון נוגע שכל פרט ופרט יהי' כפי הרצון.

ג) **ומבאר** בהמאמר (ד"ה אדון עולם¹³), דע"י מעשה המצוות נעשה בנין הכלים דו"א, וגם המשכת האור בהכלים דו"א. וענין זה שייך גם ל(התחלת ההמשך) יו"ט של ראש השנה שחל להיות בשבת במקדש היו תוקעין אבל לא במדינה¹⁴, כמ"ש בהמאמר דאדמו"ר הצ"צ¹⁵ (שעליו מיוסד המאמר שנאמר בערב ראש השנה) הטעם על מה שבראש השנה שחל להיות בשבת אין תוקעין במדינה, כי המצוות שלנו הוא (בכדי) שע"י אתעדל"ת אתעדל"ע, שע"י עשיית המצוות דהאדם נעשים המצוות שלמעלה (רמ"ח פיקודין אינן רמ"ח אברין דמלכא¹⁶). דכמו"כ הוא גם במצות תקיעת שופר שענינה הוא בכדי לעשות ע"י בחינת השופר שלמעלה, ולכן בראש השנה שחל בשבת אין תוקעין (במדינה), כי בשבת יש בחינת השופר שלמעלה (בחינת התענוג) גם בלי עבודת האדם, מצד השבת, ושבת הרי מקדשא וקיימא¹⁷. ומה שבמקדש היו תוקעין גם בראש השנה שחל בשבת הוא לפי שבמקדש, שזה שער השמים¹⁸, הי' נתינת כח לעשות בחינה נעלית יותר בתענוג

12 לקו"ד כרך ד תשע, ב. וראה גם המשך תרס"ו ע' תקכב.

13 פ"ה.

14 משנה ר"ה רפ"ד (כט, ב).

15 ד"ה להבין הטעם כו' — נדפס באוה"ת ר"ה (כרך ה) ע' ב'קט ואילך. וראה גם ד"ה להבין המשנה כו' בלקו"ת ר"ה (נו, א ואילך) ובסידור (עם דא"ח) שער התקיעות (רמ, ג ואילך).

16 ראה תקו"ז תיקון ל' (עד, סע"א), הובא בתיא פ"ד. רפכ"ג. ועוד.

17 ביצה יז, א.

18 ויצא כח, יז. פרש"י עה"פ.

(כמשנ"ת בארוכה בהמאמר דערב ראש השנה). וענין זה, דהמצוות (הענינים) שלמעלה נעשים דוקא ע"י קיום המצוות דהאדם, הוא בכלל הבחינות וכל הפרצופים דכל סדר ההשתלשלות, כתורת הרב המגיד¹⁹ בפירושו המשנה²⁰ דע מה למעלה ממך דכל מה שלמעלה הוא ממך. דבחינת התענוג (שופר) שלמעלה נעשית (כנ"ל) על ידי קיום מצות תקיעת שופר, ובחינת המוחין שלמעלה (שהו"ע התפילין, כידוע²¹ דד' הפרשיות הם בחינת ד' מוחין) נעשית ע"י קיום מצות תפילין, דעל ידי שהאדם מניח תפילין עושה שהקב"ה מניח תפילין²², וכן הוא גם בהמדות (דו"א), דעל ידי שהאדם שלמטה מקיים מצות ואהבת את הוי"ו אלקיך ומצות את הוי"ו אלקיך תירא²³ (דאהוי"ו הם השרש לכל המצוות²⁴) נעשה עי"ז הבנין דו"א, וכן הוא גם בבחינת המלכות, דבנין עולם הדיבור (מלכות) נעשה ע"י הדיבור של אדם התחתון בדברי תורה ודברי תפלה. וזהו תוכן הענין דקיום המצוות (לפי המבואר במאמרים אלו), כי הבחינות שלמעלה הם (בכלל) במספר רמ"ח (רמ"ח אברין דמלכא), ובנין כל הבחינות שלמעלה הוא על ידי קיום רמ"ח מצוות עשה (דהאדם), וכמ"ש²⁵ ועשיתם אותם, אתם כתיב, מעלה אני עליכם כאילו עשאוני²⁶.

ד) **וצריך להבין**, הרי ידוע²⁷ שהעילוי בקיום המצוות הוא כשהקיום הוא מפני שזהו ציווי הקב"ה (וכנוסח ברכת המצוות אשר קדשנו במצותיו וצונו) ולא מצד הטעם²⁸ והסגולה שבהם, כולל גם הטעם שע"י קיום המצוות נעשים המצוות שלמעלה. ויש לומר הביאור בזה, דבמצוות (הרצון והציווי דלמעלה שבנ"י יקיימו מצוות) יש שני ענינים. הסיבה והטעם על הציווי, ומזה נעשה מציאות המצוה (הציווי), שהוא מסובב מהטעם. ואח"כ (לאחרי הציווי דלמעלה) באה עשיית המצוה ע"י האדם שמקיים אותם. ובזה שני אופנים כלליים. אופן הא' שמקיימה לתכלית הציווי (שיושלם הטעם דהציווי), ואופן הב' הוא שמקיימה באופן נעלה יותר, דקיום המצוה שלו הוא באופן שע"י הוא עושה כביכול רצון חדש, שלמעלה באין ערוך מהרצון המסובב מהטעם. דלהיות שישראל מושרשים בעצמות (בעל הרצון), ישראל ומלכא בלחודוהי²⁹, לכן כשישראל מקיים מצוה, ביכלתו לעשות רצון חדש שלא הי'

19) לקו"א להה"מ (הוצאת קה"ת) סקצ"ח (ג, סע"ג). או"ת קיב, ב (בהוצאת קה"ת תש"מ ואילך — סת"פ).

20) אבות פ"ב מ"א.

21) ראה סידור (עם דא"ח) שער התפילין ז, סע"א ואילך. אמ"ב ח"ג שער התפילין פקל"ה ואילך (הוצאת קה"ת תשמ"ה קיב, א ואילך). ובכ"מ.

22) תו"א מקץ לה, ג. ובכ"מ. ושם, דכ"ה בכל המצוות, ד"עיקר הכוונה במעשה המצוות למטה באדם הוא... להיות הקב"ה מקיים המצוות".

23) ואתחנן ו, ה. שם, יג. עקב י, כ. רמב"ם הל' יסוה"ת רפ"ב.

24) ראה תניא פ"ד. "פירוש" לרמב"ם שם.

25) בהר כה, יח.

26) זח"ג קיג, א. וראה הגהות הרח"ו לזהר שם. לקו"ת שלח מה, ב. ובכ"מ.

27) לקו"ת שלח מ, א. עט"ר דרוש לעשיית נח, סע"ב ואילך. המשך תרס"ו ע' נו. לקו"ד שבעה ערה 12. בספרים שבעה ערה הבאה. ועוד.

28) דעיקר ענין המצוות הוא — רצון העליון. ולכן גם המצוות ד"משפטים" צריך לקיימם מצד הציווי, בדרך קבלת עול (סה"מ קונטרסים ח"א פד, א. קפ, א. סה"מ אידיש ע' 46. ובכ"מ).

29) ראה זח"ג לב, א. זח"א רח, ב.

לפני זה. ויש לומר דעד"ז הם שני הפירושים במאמר רז"ל³⁰ נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני³¹. פירוש הא' הוא, שע"י קיום המצוה נתקיים הרצון (הציווי) שהי' בתחילה. ופירוש הב' בנעשה רצוני הוא, דע"י קיום המצוה דישראל (כאופן הב') נעשה (נתחדש) רצון חדש שלא הי' לפני"ז (ע"ד המבואר בכ"מ³² בפירוש עושין רצונו של מקום³³, דפירוש עושין הוא שעושים רצון חדש). ועפ"ז יש לומר, דמ"ש בדרושים הנ"ל דענין המצוות הוא בכדי לעשות עי"ז המצוות דלמעלה, זהו באופן הא' דקיום המצוות, בבחי' מקיימים הרצון המסובב מהטעם, שיהי' הבנין דכל סדר ההשתלשלות, רמ"ח אברין דמלכא נבזה גופא שני ענינים, א', הטעם והסיבה (דהרצון) — שיתהוו המצוות (הבחינות) למעלה. ב', המסובב — הרצון שישראל יקיימו המצוות למטה]. אבל עשיית המצוות מצד שישראל מושרשים בעצמות הוא לעשות רצון חדש. וזהו מה שמבואר בריבוי דרושים²⁷ שהעילוי בקיום המצוות הוא כשהקיום הוא מפני שזהו רצון (ציווי) הקב"ה, ולא מצד הטעם (כולל גם הטעם מה שע"י קיום המצוות נעשים המצוות שלמעלה), כי רצון זה הוא רצון שלמעלה מהטעם. ועשיית המצוות (מצד רצון זה) הוא לא בכדי לפעול ענינים למעלה, כי אם, מצוה מלשון צוותא וחיבור³⁴, היחוד דישראל עם בעל הרצון, ועד להיחוד עם העצמות. וע"ד מאמר אדמו"ר הזקן³⁵ איך וויל זע גאָר ניסט איך וויל ניט דיין ג"ע איך וויל ניט דיין עוה"ב כו' איך וויל מער ניט אז דיך אַליין.

(ה) **ועפ"ז** יובן גם מה שמבואר בדרוש הנ"ל דאדמו"ר הצ"צ³⁶, דהתענוג הפרטי שבכל מצוה, מה שבכל מצוה יש תענוג מיוחד, הוא נעלה יותר מהתענוג והרצון הכללי שבכל המצוות בשוה, ושרשו הוא מבחי' מקור התענוגים (שלמעלה מבחינת גילוי התענוג), דלכאורה אינו מובן איך זה מתאים עם המבואר בריבוי דרושים²⁷ שהכוונה הכללית שבכל המצוות בשוה (רצונו) היא נעלית יותר מהכוונה הפרטית דכל מצוה בפרט. ויש לומר הביאור בזה, דבדרוש הנ"ל דאדמו"ר הצ"צ מדובר בענין הרצון במצוות כמו שהוא מסובב מהטעם, בכדי שיתהוו המצוות שלמעלה. ומה שמבואר שם דבמצוות יש שתי בחינות, ענין הכללי שבכל המצוות בשוה, וענין הפרטי שבכל מצוה בפרט, הנה שתי הבחינות הן בהרצון שמצד הטעם. שבתחלת המשכתו הוא רצון כללי שייעשו הענינים למעלה ע"י קיום המצוות דהאדם, ומזה נמשך אח"כ (למטה יותר) רצון פרטי לכל מצוה ומצוה בפרט, בכדי שע"י קיומה תיעשה אותה המצוה דלמעלה שברוגמתה (ע"י שופר דלמטה, שופר שלמעלה. וכן בשאר המצוות). ולכן אומר שם דיש מעלה בתענוג וכוונה הפרטית

(30) תו"כ (הובא בפרש"י) עה"פ ויקרא א, ט. ספרי (הובא בפרש"י) עה"פ פינחס כח, ח.

(31) ראה גם המשך וככה תרל"ז פי"ד.

(32) ראה לקו"ת אמור לב, סע"ד ואילך. וראה ספר הערכים-חב"ד ערך אהבת ה' בכל לבבך, נפשך ומאדך ס"ו. וש"נ.

(33) ברכות לה, ב.

(34) לקו"ת בחוקותי מה, ג. ובכ"מ.

(35) הובא בסה"מ להצ"צ שרש מצות התפלה פ"מ (דרמ"צ קלח, סע"א).

(36) פ"ג ופ"ד. וראה עד"ו לקו"ת במדבר יח, ב.

(ועד דשרש התענוג הפרטי דוקא הוא בבחינת מקור התענוגים), כי הכוונה ברצון זה היא לעשות המצוות (פרטי ענינים) שלמעלה, וזה נעשה דוקא ע"י הפעולה הפרטית דכל מצוה. ומה שמבואר בריבוי דרושים דהכוונה הכללית שבכל המצוות בשוה היא נעלית יותר, הוא, כי שם מדובר בהרצון שישראל מחדשים ועושים ע"י עבודתם, ומצד רצון זה, אופן קיום המצוות הוא לעשות רצון, כוונה כללית.

ו) **והנה** שני האופנים הנ"ל בקיום המצוות [מפני ובאופן הציווי דלמעלה, והחידוש שנעשה ע"י ישראל] הם, כמובן, גם במצות תקיעת שופר. דהגם שגם ענין הפרטי דשופר (שמצד הציווי) הוא למעלה ממדידה והגבלה. דאף שגם במצות תקיעת שופר יש שיעור ומדה (כברוב המצוות³⁷) בנוגע למספר הקולות ואופני הקולות³⁸ וכיו"ב, הרי ענינה (התוכן והכוונה) דמצוה זו הוא העבודה שלמעלה ממדידה והגבלה, וכידוע³⁹ שענין תקיעת שופר הוא הצעקה מעומקא דלבא שלמעלה ממדידת והגבלת השכל, בחינת בכל מאדך. ועד"ז (ובמכ"ש) הוא בבחינת השופר שלמעלה (שנעשה ע"י תקיעת שופר דהאדם), שהוא למעלה ממדידה והגבלה, שהרי השופר שלמעלה הוא בחינת מקור התענוגים שלמעלה מתענוג פרטי כמבואר בארוכה בדרוש הנ"ל דאדמו"ר הצ"צ. ונמצא, דהגם שהענין דתקיעת שופר כמו שהוא מצד הציווי מלמעלה הוא בבחינת בלי גבול [והציווי מלמעלה הוא האתעדל"ע והנתינת כח על זה שהעבודה דתקיעת שופר תהי' באופן דבכל מאדך], אעפ"כ, מכיון שישראל מושרשים בעצמות, יש ביכולתם לעשות רצון וענין חדש, המשכת רצון המוחלט בעצמותו שהוא כמובן למעלה גם מבחי' מקור התענוגים הנ"ל. וכנ"ל (בתחלת המאמר) דענין תמליכוני עליכם שע"י תקיעת שופר היא ההמשכה (גם) מרצון המוחלט בעצמותו.

ז) **ויש** לומר שזהו ג"כ זה שתקיעת שופר מתחיל בקול פשוט דוקא כמבואר בארוכה בסידור ד"ה להבין ענין תקיעת שופר ע"פ כוונת הבעש"ט ז"ל, דקול פשוט זה מעורר הפשטות (והפשטות) דישאל, והפשטות דישאל הוא חד עם פשיטות העצמות⁴⁰. וי"ל שזהו ג"כ מהטעמים דגודל ההשתדלות דהבעש"ט [ועוד לפני התגלותו כבעש"ט] שאנשים פשוטים וגם קטנים וקטנות יאמרו ברוך השם וכיו"ב [וסיפור פרט זה (דנהגת הבעש"ט) נמסר לנו ע"י רבותינו נשיאינו⁴¹, היינו שזוהי הוראה ונתינת כח לכאור"א], כי כאשר איש פשוט אומר ברוך השם וכיו"ב, כוונתו בזה היא להעצמות⁴² (כידוע⁴³ דמה ששם שמים שגור בפי כל הוא העצמות).

(37) ראה אגה"ק ס"י (קטו, א).

(38) ראה טושו"ע (ודאדה"ז) אור"ח סתק"צ.

(39) ראה לקו"ת נצבים מד, ב. ר"ה נו, ב. ובכ"מ.

(40) ראה תורת הבעש"ט (לקו"ד כרך ג תצא, ריש ע"ב. כתר שם טוב (הוצאת קה"ת, תשנ"ט) בהוספות סקנ"ה): די פשיטות העצמות פון עצמות א"ס ב"ה איז זיך מתגלה אין די פשיטות פון אַ איש פשוט. וראה רשימת כ"ק מו"ח אדמו"ר ד"ה אתם נצבים תש"ז (סה"מ תש"ז ע' 256 ואילך).

(41) בסה"מ אידיש ע' 138 ואילך. וראה לקו"ש ח"ז ע' 136 ואילך.

(42) ראה גם לקו"ד כרך ג תיג, רע"א.

(43) תו"א וירא יד, ב. מאמרי אדה"ז תקס"ה ח"א ע' יב. ענינים ע' סח. ע. סה"מ קונטרסים ח"ב רצו, א.

ועד"ז הוא גם בקיום המצוות, דקיום המצוות דאיש פשוט הוא לא מפני שע"י קיומו המצוות נעשים הענינים למעלה, דאיש פשוט אינו יודע (עדיין) מה למעלה ומה למטה ומה בד' סטריין, אלא מפני הציווי, אשר קדשנו במצוותיו וצונו. וזהו"ע קול פשוט דתקיעת שופר, דלאחרי כל ההשגות בהעילוי שנעשה ע"י קיום המצוות, דע"י קיום המצוות דהאדם נעשים המצוות שלמעלה, וכמו במצות תקיעת שופר דע"ז נעשה שופר שלמעלה, הנה תכלית השלימות הוא לקיים המצוה בפשטות נוי"ל שהוא ע"ד נעוץ תחלתן בסופן⁴⁴. דכמו שתחילת העבודה (לפני ששייך לכוונות) היא בפשטות, עד"ז הוא גם בגמר וחותם (שלימות) העבודה, וע"ז דוקא ממשיכים ונעשים דבר אחד עם פשיטות העצמות.

(ח) **ועפ"ז** יובן גם מה שמבואר בדרושי אדמו"ר מהר"ש⁴⁵ (שענינו הוא מלכתחילה אריבער⁴⁶) שני משלים על תקיעת שופר. משל א' בשם הבעש"ט ז"ל מבין מלך שהלך בדרך רחוקה וכו' ועד ששכח גם לשון מדינתו והתחיל לצעוק בקול פשוט (בהמשל שם אומר הלשון בקול גדול, אבל בהנמשל אומר הלשון בקול פשוט⁴⁷) שאביו יכירו בטביעת עין דקלא. ומשל ב' מהרה"ג החסיד מהרלי"צ ז"ל מבאר דיטשוב⁴⁸ מענין לבושים כשהמלך הי' ביער (שאינם בגדי מלכות כלל⁴⁹), כמבואר שם בארוכה הפרטים שבוה. דלכאורה תמוה, הרי ידוע שבראש השנה צריך לזוהר מלהזכיר ענינים ותוארים בלתי רצויים, שלכן אין אומרים וידוי וכו' בראש השנה⁵⁰, וצריך לדבר אז רק במעלתם ושבחם של ישראל, וכאן מבאר תקיעת שופר דראש השנה במשלים אלו שרוב הפרטים שבהם הם לכאורה ענינים דהיפך השבח⁵¹ [ודייקתי מטעם זה בהמאמר דערב ראש השנה להזכיר ולדבר רק נקודת התוכן דשני משלים אלו, ולא הפרטים]. והגם שמאמר הנ"ל (שבו נתבארו בפרטיות שני משלים אלו) נאמר בש"פ תבוא ולא בראש השנה⁵², אעפ"כ, הרי משלים אלו הם ביאור על ענין תקיעת שופר דראש השנה. וגודל התמי' שבוה, זה גופא מוכיח דכל הפרטים שבמשלים אלו הם (בפנימיות הענינים) לשבח⁵³.

44 ספר יצירה פ"א מ"ז.

45 המשך וככה תרל"ז פ"ע. ולהעיר אשר בשנה זו (תשמ"ג) ימלאו מאה שנה להסתלקות-הילולא שלו.

46 אגרות-קודש לכ"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"א ע' תריז. וראה לקו"ש ח"א ע' 124. ח"י"ב ע' 186. ועוד.

47 ומסתבר שגם בהמשל הכוונה לקול פשוט, שהרי "מחמת אריכות הזמן שכח גם לשון מדינתו", והמלך

מכירו (רק) ע"י קולו.

48 מספר קדושת לוי (ר"ה צו, א).

49 כמובן מזה ש"לא הכירו את המלך". וגם הבגדים של החכם (בשעה שהולך את המלך מהיער) הם

בגדים פשוטים שאינם לכבוד ולתפארת — שהרי רק לאח"ז (כשבא המלך לבית המלכות) הלבישוהו בגדים יקרים.

50 שו"ע אדה"ז או"ח סימן תקפד ס"ב. ולהעיר ממנהגו (וצע"ק משו"ע אדה"ז שם ס"ג), לדלג ב"אבינו

מלכנו" כל ענין שיש בו הזכרת חטא ואפילו "כתבנו בספר סליחה ומחילה".

51 וגם לפי מ"ש אדה"ז בשו"ע שם ס"ב דבאמירת פסוקים כו' אין קפידא — אין זה דומה לנדודי,

שמאריך בהמאמר ובפרטיות (ולא רק הזכרה בעלמא).

52 ראה מפתח המאמרים דהמשך הנ"ל.

53 ומכיון שהמאמר נאמר בש"פ תבוא ולא ברה"ה — מספיק מה שרק בפנימיות הענינים הוא לשבח.

ומה שמדברים ענינים אלו במאמר זה דרה"ה — הרי במאמר זה מבארים בגילוי השבח דמשלים אלו.

יובן זה ע"פ הידוע דמה שתקיעת שופר הוא בקול פשוט דוקא הוא לפי דבראש השנה הוא לעברך בכרית הוי' אלקיך⁵⁴, דברית זה הוא התקשרות עצמית דהקב"ה וישראל (העוברים ביחד בין הבתרים) להיות דבר אחד ממש⁵⁵. ומכיון דהתקשרות זו היא דהתקשרות דעצם הנשמה עם העצמות, פשיטות דעצם הנשמה עם פשיטות העצמות⁵⁶, לכן גם זכרון הברית וההתקשרות הוא ע"י קול פשוט דוקא (שאינו מלוכש באותיות)⁵⁷, כי אותיות (גם אותיות הכי נעלות) הן הגבלה, וזכרון הברית וההתקשרות דפשיטות עצם הנשמה עם פשיטות העצמות הוא ע"י קול פשוט דוקא. וזהו מה שהמשל על תקיעת שופר הוא מבין מלך ששכח גם הלשון, דשכחה זו היא למעליותא. דמכיון שהאותיות (הלשון) הם מגבילים, לכן בכדי לבוא ולהגיע לבחינת הפשיטות צריך לשכוח הלשון. וע"ד ר"ז⁵⁸ צם מאה⁵⁹ תעניתא לשכוח תלמוד בבלי בכדי שיוכל ללמוד תלמוד ירושלמי, ובדוגמת העמוד שבין געה"ת לגעה"ע שענינו הוא (כמבואר בתו"א⁶⁰) שכחת וביטול ההשגה וחיזו דגעה"ת, דאז דוקא יכול לקבל הגילוי דגעה"ע. וכמו שהוא בג"ע שההשגה דגעה"ת מבלבלת לההשגה דגעה"ע, עד"ז הוא (ובמכ"ש) בענין גילוי בחינת הפשיטות שלמעלה מהשגה לגמרי, דכללות ענין ההשגה (גם השגה הכי נעלית) מבלבל לגילוי בחינת הפשיטות. וע"ד המבואר בעטרת ראש⁶¹ טעם המ"ד⁶² מצוות אין צריכות כוונה (היינו שקיום המצוות צ"ל בקבלת עול בלא טעם וכוונה), דלכאורה יש להפליא מאי איכפת לן אם יצרף גם הכוונה⁶³, ומבאר בזה⁶¹, שהכוונה עושה גרעון אור כביכול בגוף קבלת עול המצוות שאינה דרך עול כ"כ. דכוונת (וטעם) המצוה, גם בדרגא הכי עליונה, היא בגדר תואר ציור והגבלה, משא"כ המצוה שברך קבלת עול שרשה היא ברצון ותענוג הפשוט, והטעם מחליש כביכול את התוקף והבהירות דעצם המצוה. ומזה מובן גם בענין קול פשוט דתק"ש, שצ"ל שכחת וביטול הלשון, דע"ז דוקא מגיע לבחינת הפשיטות.

(ט) **ועד"ז** הוא גם במשל הב', מענין הלבושים, דהלבושים אף שהם לכבוד ולתפארת, כמו בגדי מלכות (וכן בגדים יקרים בכלל), הם במדידה והגבלה. דהנה (בנמשל) הלבושים הו"ע התורה והמצוות, דמצוות הם לבושים

54) נצבים כט, יא. וקאי על מ"ש לפני"ז (שם, ט) אתם נצבים היום, דקאי על ר"ה (לקו"ת ר"פ נצבים. וראה גם לקו"ת ר"פ תבוא (מא, ג), מרמ"ז לזח"ב לב, ב. וראה גם זח"ג ולא, א. פנעח רוא ס"פ נצבים).

55) לקו"ת נצבים מד, ב. סה"מ תרצ"ט ע' 25.

56) ויש לומר, דזהו גם מ"ש בהמשך וככה שם, "שהגם שבן ואח אין לו עכ"ז חבבן וקראן בניס" — דלכאורה בכר"כ מקומות מובא ענין זה (דישראל הם בניס למקום) בפשוטות, ומדוע כאן דוקא מבאר "שהגם שבן ואח אין לו כו"י? ויש לומר, דכוונתו בזה היא לרמוז, דמה שישיראל נקראים בניס הוא (לא רק בהבחינה ד"אב"א) גם בהבחינה ד"בן ואח אין לו", דגם בבחינה זו "חבבן וקראן בניס". וראה שיחת ש"פ נצו"י תשמ"ב (התוועדיות תשמ"ב ח"ד ס"ע 2239 ואילך; ע' 2248 ואילך).

57) לקו"ת שם (ס"ג בתחלתו).

58) ב"מ פה, א.

59) וברש"ל הגי' — "מ' תעניות".

60) בראשית ז, ד. ויצא כב, ד. מג"א צב, א. צו, א. ק, ג. וראה בארוכה תו"ח חיי שרה קמ, סע"ב ואילך.

המשך תרס"ו ס"ע יב ואילך.

61) דרוש לעשי"ת נט, ב.

62) ברכות יג, א. עירובין צה, סע"ב.

63) לשון אדמו"ר האמצעי בעט"ר שם (נט, א).

כמבואר בתניא⁶⁴, וכמובן גם ממה שאמר הקב"ה לאברהם אבינו בא לבוש לבושי⁶⁵, וגם התורה היא לבוש כמ"ש⁶⁶ לבש ה' עוז התאזר ואין עוז אלא תורה⁶⁷. ובהיות שהעבודה דראש השנה היא ההתקשרות דישאל עם עצמותו ית' כמו שהוא למעלה מבחינת מלך (שהרי בראש השנה צריך לעשות שיהי' מלך, שתמליכוני עליכם), ומכ"ש למעלה מענין הגזירות (שבאים לאחרי שנעשה כבר מלך), הנה בכדי להגיע לזה צריך להיות ביטול לבושי מצוות (וע"ד שנת"ל בענין שכחת וביטול הלשון). ולכן המשל על תקיעת שופר הוא מבגדים פשוטים דוקא, דבגדים אלו מורים על ההתקשרות עם עצמותו ית' כמו שהוא למעלה מבחינת מלך⁶⁸, כמו שמאריך בהמשל דבגדים אלו הם כשהמלך הי' ביער לפני שהשיב אותו על כסא מלכותו, וגם בהנמשל מבאר דבגדים אלו הו"ע הלבוש שהי' בזמן מ"ת כשהמלכנו אותו ית' בשופר קודם מ"ת עצמו, היינו לפני (למעלה) שנעשה מלך.

י) והגם דהלשונות שאומר שם (בהמשל וגם בהנמשל) כפי שהם בפשטות אינם מדברים בשבחן של ישראל, הרי אומר בהמאמר שם דמשל זה הוא מהרה"ג החסיד מהר"י⁶⁹ ז"ל מבאָרדיטשוב, וידוע ומפורסם בכל העולמות דהרלו"י⁷⁰ ז"ל הי' אוהב ישראל ומליץ יושר על כאו"א מישראל ומכריע את כאו"א מישראל לכף זכות ובאופן דמלכתחילה אַריבער, ולכן, כשאומר בהמאמר דמשל זה הוא מהרלו"י⁷¹ ז"ל, מובן בפשטות דכל הלשונות שאומר שם הם למעליותא. וה"ז שיטתו ודרכו בנוגע לבני ישראל, כידוע פירושו של הרלו"י⁷² ז"ל בהפסוקים שבתחלת ספר ישעי', שיש שם תוארים דבני ישראל שהם לכאורה כו', ומפרש הרה"צ מבאָרדיטשוב דתוארים אלו מורים על שבחם של ישראל [וכדמוכח גם מזה שתוארים אלו נאמרו בספר ישעי', דישעי' הוא נביא הישועה, כשמו ישעי' מלשון ישועה⁶⁹], ולא עוד אלא שהם שבחים נעלים ביותר שאין בתוארי שבח דוגמתם. וי"ל, דע"פ הידוע⁷⁰ בפירוש מארז"ל⁷¹ נפרעין מן האדם מדעתו ושלא מדעתו (ועד"ז בפירוש לשון המשנה⁷² "דין וחשבון"), דכאשר אדם אומר פסק דינו של אדם אחר הוא פוסק בזה גם על עצמו, הרי פסק דינו של הרה"צ מבאָרדיטשוב בנוגע לתוארים הנ"ל שבישעי' הוא גם פס"ד בנוגע לתוארים הנ"ל שבתורות ומשלים שלו.

(64) פ"ה.

(65) ב"ר ספנ"ח. וממה שמסיים שם "ואברהם זקן בא בימים" — משמע, דקאי על לבושים דמצוות (ראה תו"א חיי שרה טז, א"ב).

(66) תהלים צג, א. — ולהעיר, אשר פסוק זה שייך לר"ה — ע"פ דרשת חז"ל בפרד"א פ"א, שביים שנברא אדה"ר, בראש השנה, המליך עליו (ועל כל הבריות) את הקב"ה ואמר ה' מלך גאות לבש וגו'.

(67) מדרש תהלים עה"פ תהלים ח, ג. שהש"ר פ"א, ד. פ"ב, ג (ג). וראה ויקר' פ"א, ה. יל"ש בשלח רמז רמד. וראה גם מדרש תהלים עה"פ צג, א.

(68) ויש לומר, שזה מרומז ב"את בגדיו צוה והכניסם לבית גנוזיו". ולהעיר מהמבואר בהמשך באתי לגני הישי"ת פ"ב ואילך בענין האוצר שלמעלה.

(69) ראה פרש"י ומצו"ד עה"פ ישעי' מט, א. זח"ב קעט, סע"ב. סה"ש תש"ג ריש ע' 140. אוה"ת נ"ך (כרך ב) ריש ע' אינט. וראה גם אגה"ק ס"ג.

(70) לקו"ש ח"ד ע' 1207 ואילך. וש"נ.

(71) אבות פ"ג מט"ז.

(72) שם מ"א.

(יא) **ובפרט** שכבר הי' לעולמים, ומעשה רב⁷³, כמסופר בגמרא⁷⁴ שאמרו לשונות שנראים בחיצוניות כו' ובאמת כולהו ברכתא נינהו, ומה שברכו אותו בלשון כזה הוא כמ"ש אדמו"ר הצ"צ⁷⁵ לפי שהברכה באופן זה היא מבחינת סתים, דהברכות שמבחינת סתים הם ברכות נעלות יותר וגם המשכתם למטה היא בתוקף גדול יותר (מיט אַ שטורעם). וכדאיתא בגמרא שם, שברכו אותו תוליד בנים כו' המשכת וגילויי כח הא"ס⁷⁶ בדור ישרים יבורך. והנה פירוש זה (דמה שברכו בלשון כזה הוא לפי שהברכה באופן זה היא מבחינת סתים) אומר אדמו"ר הצ"צ שהוא "יותר נראה כפשטן". דלפנ"ז מובא שם (בענין הברכות שבפרשת בחוקותי) שהו"ע דהיפך הברכה אלא שזה קאי על הלעו"ז. ואח"כ מביא פירוש נעלה יותר⁷⁷, דמה שהברכות נאמרו בלשון כזה הוא בכדי לחדודי. דגם לפי פירוש זה, ענין הברכה שבלשון זה אינו בפשטות ובגילוי, שהרי בכדי לעמוד על אמיתית הענין צריך לחידוד השכל. אבל לאח"ז מסיק, דמה שהברכות נאמרו בלשון כזה אין זה גרעון ח"ו אלא אדרבה מפני שהברכות נעלות יותר. ועל פירוש זה אומר שהוא "יותר נראה כפשטן", דמה שלשונות אלו ברכתא נינהו אין זה פירוש מחודד כ"א הפירוש הפשוט, גם בעולם הפשוט. ולאחר שאדמו"ר הצ"צ פתח את הדרך, ובפרט שלימד ונתן זה בתורה מלשון הוראה⁷⁸, נעשה זה הוראה ונתנית כח לכאו"א, לפרש ולגלות הברכה גם בלשונות וענינים שבחיצוניותם נראים כו', ואדרבה, ברכות אלו הם נעלות ביותר, וכפשטן, בטוב הנראה והנגלה. דכח זה (להמשיך כל הענינים בטוב הנראה והנגלה) הוא גם בכל ימי השנה. ובפרט בראש השנה כשמכתירים את המלך בשמחה גדולה (כמובא לעיל מכ"ק מו"ח אדמו"ר), דשמחה פורצת כל הגדרים⁷⁹. ועאכו"כ ביו"ט של ראש השנה שחל להיות בשבת, דכל ההמשכות הנעשים ע"י תקיעת שופר נעשים הם בשבת מצ"ע, דבשבת נמשך בחי' תענוג הפשוט, כמבואר בארוכה בהמשך יו"ט של ראש השנה שחל להיות בשבת לכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע⁸⁰.

(יב) **וזוהו** אדון עולם אשר מלך בטרם כל יצור נברא, ומבאר כ"ק מו"ח אדמו"ר במאמרו ד"ה זה (כמובא לעיל בהתחלת המאמר) דאדון עולם בגימט' אין סוף קאי על המלכות כמו שהוא בעצמותו ית', רצון המוחלט בעצמותו, ומבאר שם⁸¹, דברצון המוחלט בעצמותו אין שייך העלאת מ"ן כלל. אבל אעפ"כ, כ"ז והמאמר ד"ה אדון עולם בא (כנ"ל) בהמשך להמאמר ד"ה יו"ט של ראש השנה שחל להיות בשבת שבו מבאר הענין דתקיעת שופר בראש השנה (העבודה שכוללת

(73) ראה שבת כא, א. ושי"ג.

(74) מו"ק ט, ב.

(75) לקו"ת בחוקותי מח, ב בהגהה. וראה אוה"ת בחוקותי כרך ד ע' א'קפג ואילך.

(76) ראה לקו"ת שה"ש מ, א. ד"ה שמח תשמח תרנ"ז (סה"מ תרנ"ז ע' קעו ואילך). סה"מ עטר"ת ע'

תיד. תרפ"ו ס"ע רכו ואילך.

(77) מתדא"ג מהרש"א למו"ק שם.

(78) ראה רד"ק לתהלים יט, ת. גו"א ר"פ בראשית. זח"ג נג, ב.

(79) ראה ד"ה שמח תשמח תרנ"ז (סה"מ תרנ"ז ע' רכג ואילך).

(80) תרס"ו ע' תקמג ואילך.

(81) פ"ה.

כל פרטי העבודות דכל השנה), דעבודת ישראל פועלת לא רק בנין הז"א (וגם כל הבחינות והפרצופים דכל ההשתלשלות, כנ"ל בארוכה), ולא רק שהיא מעוררת גם באוא"ס שלפני הצמצום בחינת רצון הגלוי (בהבחינה דגילוי לזולתו) וגם בחינת רצון הנעלם (בהבחינה דגילוי לעצמו), אלא יתירה מזו, דמצד זה שישאל מושרשים בהעצמות, הם ממשיכים גם מבחינת רצון המוחלט בעצמותו, בחינת אדון עולם בגימ' אין סוף⁸². והמשכה זו היא (בעיקר) למטה בעולם העשי' הגשמית, ובזה גופא — בעינים גשמיים, דנוסף על הדין בראש השנה בענין המשכת אלקות, משפט⁸³ לאלקי יעקב⁸⁴, הנה עיקר הדין בראש השנה הוא בענין השפעות גשמיות⁸⁵, וישאל זוכים בדין בבי' העינים, הן בהשפעות רוחניות והן בהשפעות גשמיות בבני חיי ומזוני רויחי, וכאמור דעיקר הענין דראש השנה היא ההמשכה בגשמיות, פועל ישועות בקרב הארץ⁸⁶, דהמשכת הישועות (בכל הפירושים שבזה) תהי' באופן דפועל, דלשון פעולה מורה על פעולה גשמיית דוקא עוד יותר מלשון עשי', ובזה גופא בקרב הארץ⁸⁷, בתחתון שאין תחתון למטה ממנו. ובפשטות הוא, שכאו"א מישראל נכתב ונחתם בספרן של צדיקים גמורים⁸⁸, כי ועמך כולם צדיקים⁸⁹ (צדיקים גמורים), לאלתר לחיים⁸⁸ ולאלתר לגאולה⁹⁰, דכאו"א מישראל יצא מהגלות לגאולה האמיתית והשלימה, וכמ"ש בהפטורה דראש השנה⁹¹ קהל גדול ישובו הנה, דבזה נכלל כל אחד ואחת מישראל כמבואר בארוכה בהפטורה דראש השנה, ובשמחה גדולה, וכנ"ל שהכתרת המלך היא בשמחה גדולה, ושמחת עולם על ראשם⁹², בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, בקרוב ממש.

82) להעיר גם מ"ש בסיום המאמר ד"ה אדון עולם תש"ג, דההפלאה (של השבח אדון עולם) היא "בענין התפלה .. בביטול והנחת עצמותו בהקבע"ו דר"ה". דמזה משמע, דענין העבודה (תפלה), ובפרט בר"ה, שייכת גם לבחינת "אדון עולם".

83) תהלים פא, ה. ולהעיר אשר מזמור זה הוא שירו של יום ר"ה (ר"ה ל, ב).

84) לקו"ת ר"ה נו, א.

85) לקו"ת שם נט, ב (מהגהות מיימוני (הל' תשובה פ"ג אות א) בשם הרמב"ן).

86) תהלים עד, יב.

87) להעיר מפרש"י עה"פ וראא ח, יח (ד"ה למען תדע גו').

88) ר"ה טז, ב.

89) ישע"י ס, כא.

90) בלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר ב"קול קורא" (נדפס ב"הקריאה והקדושה" (סיון, תמוז, אב — תש"א (אגרות-קודש לכ"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ה ס"ע שסא ואילך. שם ע' שעז ואילך. שם ע' תח ואילך). תשרי תש"ג (אגרות-קודש ח"ו ס"ע תל ואילך). ואח"כ גם בפ"ע).

91) מירמי' לא, ח.

92) ישע"י לה, י. נא, יא.